

Видатні математики України

...

*До року математичної освіти в Україні
(2020-2021)*

Тільки завдяки математиці ми можемо повністю зрозуміти, що таке справжня наука. Лише в математиці ми знаходимо найвищою мірою виражену простоту й чіткість наукового закону і таку абстракцію, на яку тільки може спромогтись людський розум. Будь-яка наукова освіта, що виходить з інших положень, хибна в своїй основі.

О. Конт, французький філософ та соціолог

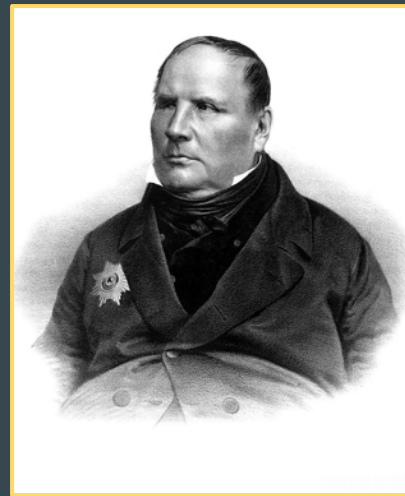
Виставка “Видатні математики України” приурочена до “Року математичної освіти в Україні” та ознайомить усіх бажаючих з видатними математиками нашої держави.

На виставці представлені видання з математики XIX-XXI ст.
з фондів ЦНБ

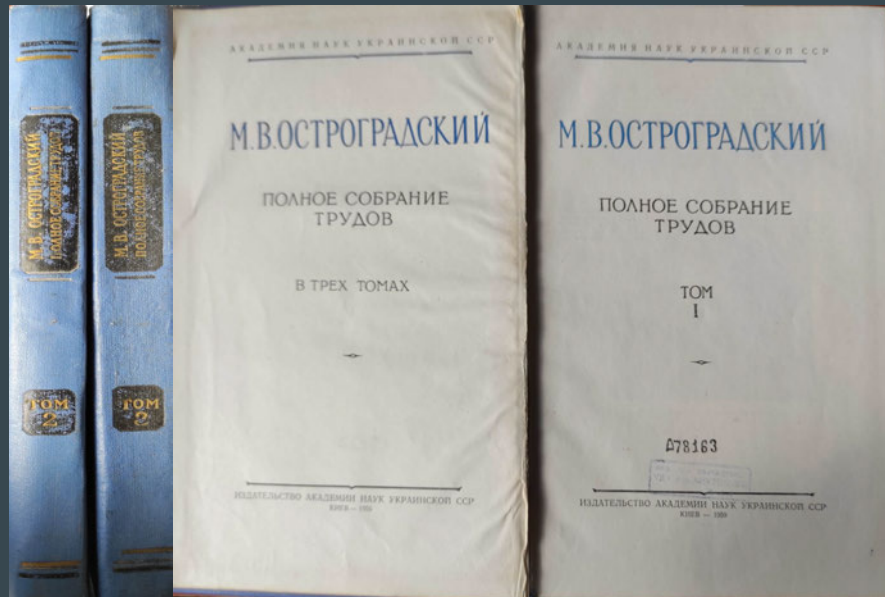
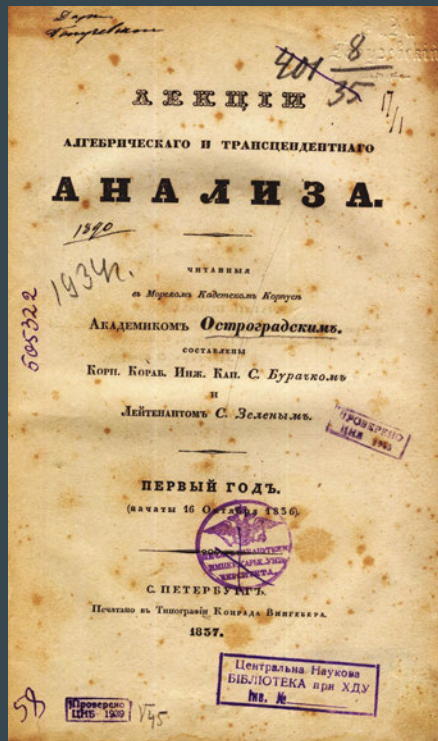
Остроградський Михайло Васильович (1801-1862)

З багатьох наукових відкриттів Михайла Остроградського слід особливо відзначити його мемуари у галузі чистої математики, в яких виводиться загальна формула варіації кратного інтеграла (1834 р.), а також мемуари про інтегрування раціональних функцій. У галузі механіки Михайло Остроградський вдало розвинув думку Фур'є про те, що умови можливих переміщень іноді слід виражати нерівностями і вводити зв'язки, що залежать від часу (1834 р.). Починаючи з 1830-х років займався зовнішньою балістикою. Вивів рівняння руху снаряда, вивчав опір повітря, дію пострілу на лафет гармати. В теорії потенціалу розв'язав деякі задачі, що стосуються притягання сфери та сфероїда. Досліджував поширення тепла у твердих тілах, одержав рівняння поширення тепла в рідинах. У галузі математичної фізики він здійснив узагальнення прийому, що застосовується при інтегруванні рівнянь з частковими диференціалами. Представляє також інтерес його рішення про поширення тепла у призмі. У 1848 р. Михайло Остроградський запропонував оригінальний висновок канонічних рівнянь, досліджував інтеграли загальних рівнянь динаміки, а також вирішив ізопериметричну задачу. Оригінальним чином Михайло Остроградський вирішив питання гідромеханіки про рівновагу сферичного шару рідини. Особливо цінним виявився його мемуар (1854 р.), що містить повну теорію ударів.

М.В. Остроградський вихованець та почесний член Харківського університету.

У 2001 року ЮНЕСКО внесла М.В. Остроградського до переліку видатних математиків світу.

Вперше повне зібрання наукових праць видатного математика і механіка М.В. Остроградського було видано у 1959-1961 рр. у 3-х томах. Роботи Остроградського даються з коментарями, кожен том містить статтю про поміщеніх у ньому дослідженнях у зв'язку з історією відповідної галузі науки.

Задача заключается не в том, чтобы учить математике, а в том, чтобы при посредстве математике дисциплинировать ум.

М.В. Остроградский

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет
ім. В. Н. Каразіна

Визначні постаті в історії
Харківського університету

Михайло Васильович
ОСТРОГРАДСЬКИЙ

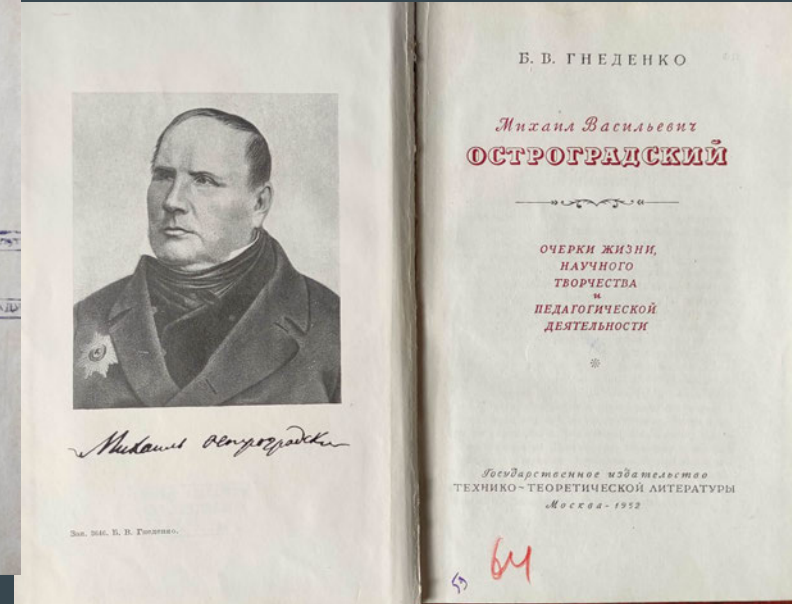
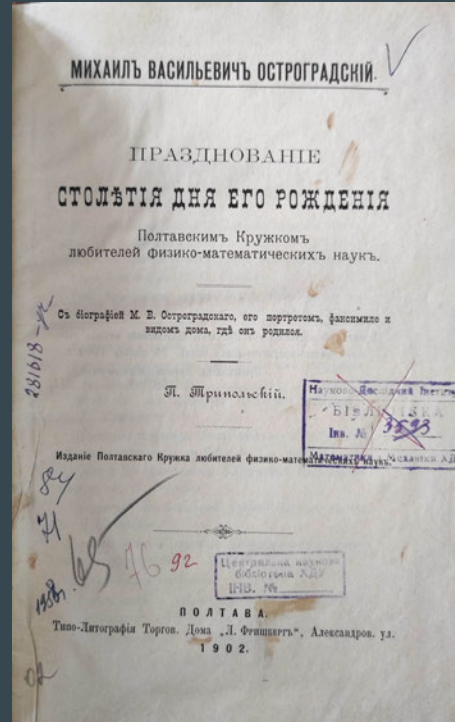
В оцінках сучасників та нащадків
до 200-річчя з дня народження

Харків
НМЦ-СД-
2001

Михайло Васильович Остроградський в оцінках сучасників та нащадків: (До 200-річчя від дня народження)

<http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/336>

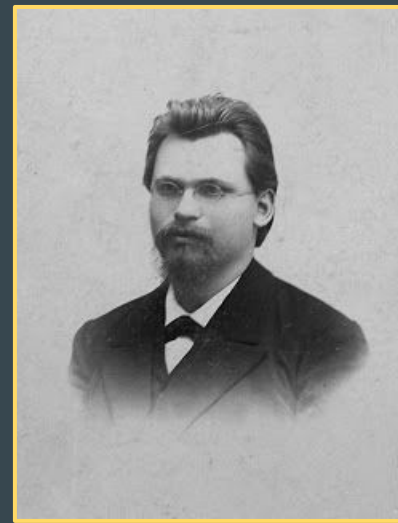

Вороний Георгій Феодосійович (1868-1908)

Головним результатом наукової творчості українського математика Георгія Вороного був опис загального кубічного поля цілих алгебраїчних чисел і побудова алгоритму для обчислення основних його одиниць, який згодом дістав назву «алгоритм Вороного». Новий метод для знаходження членів асимптотичного розвинення арифметичних функцій, що його запропонував Вороний у 1903 р., та формула підсумовування Вороного й тотожність Вороного, що ґрунтуються на згаданому методі, стали визначальними для подальших досліджень в аналітичній теорії чисел у ХХ ст. Найвизначнішими за глибиною одержаних результатів є дві останні великі монографії вченого (що були опубліковані у 1908-1909 рр.), які заклали основу нової галузі математики — геометрії чисел. Досягнення Георгія Вороного в області досконалих форм стали значним внеском в теорію квадратичних форм і значно стимулювали дослідження в цій галузі чистої математики.

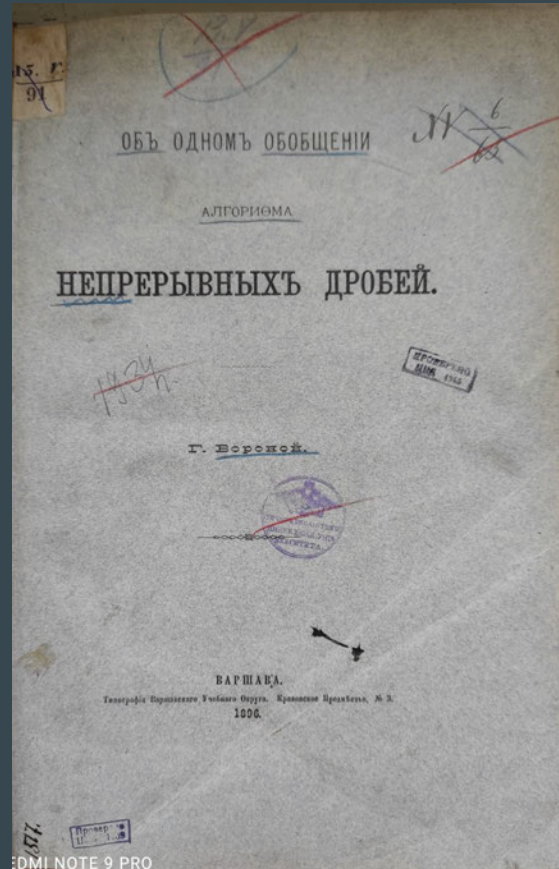
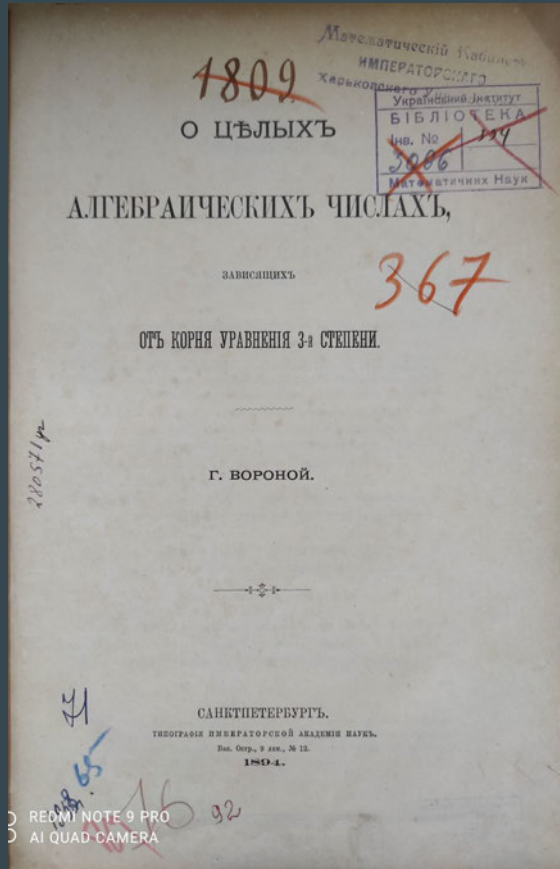
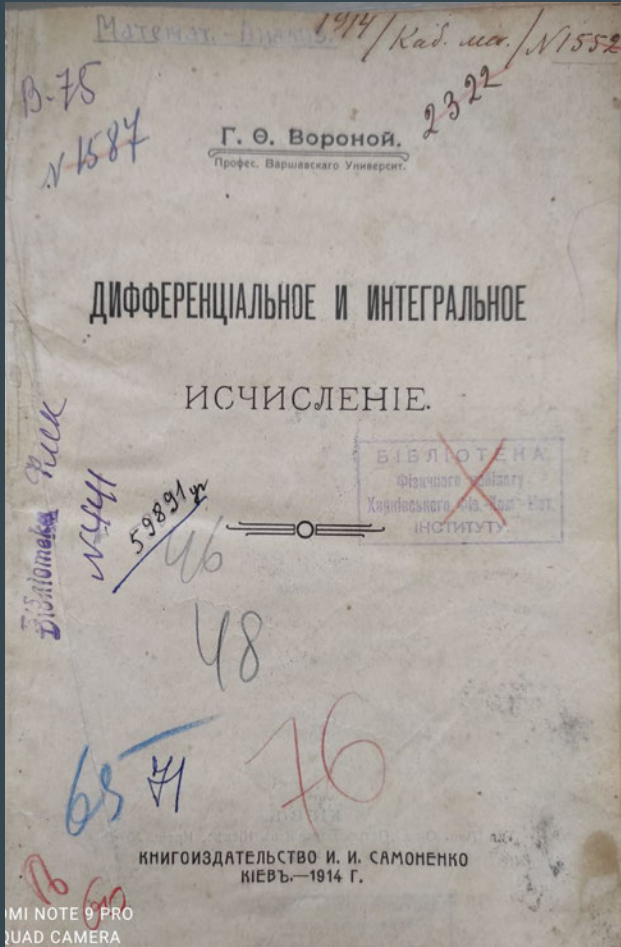
Життєвий шлях і науковий спадок Георгія Вороного

https://voronuy.at.ua/publ/statti/zhittevij_shljakh_i_naukovij_spadok_georgija_voronogo_chastina_1/2-1-0-10

*Одна лишь математика, как яркая
звезда, сияет предо мною,
и все мои надежды на неё.*

Георгій Вороний

О числахъ Бернулли.

Г. Ф. Вороного.

Замѣтка эта, почти исключительно, посвящена изслѣдованію нѣкоторыхъ свойствъ чиселъ Бернулли, на которыя въ первый разъ указалъ проф. I. C. Adams въ Journal für die reine und angewandte Mathematik, B. 55, въ статьѣ: „Table of the values of the first sixty two numbers of Bernoulli“. Онъ говоритъ:

„Я доказалъ, что, если n простое число большее 3, то числитель n -го Бернуллиева числа будетъ дѣлиться на n .

„Я также замѣтилъ, что если p такой простой дѣлитель n , который не входитъ множителемъ въ знаменатель n -го числа Бернулли, то числитель этого числа дѣлится на $p^{a \cdot n}$).

Я доказываю относительно чиселъ Бернулли слѣдующую теорему:

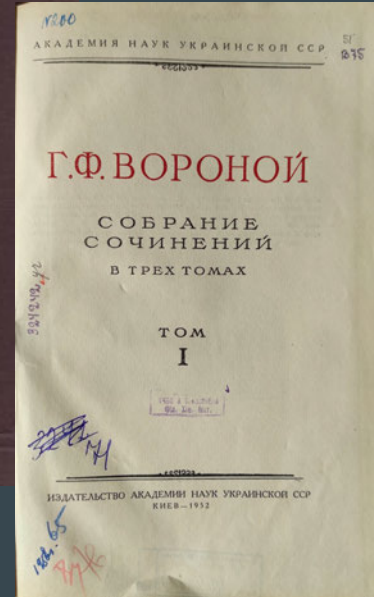
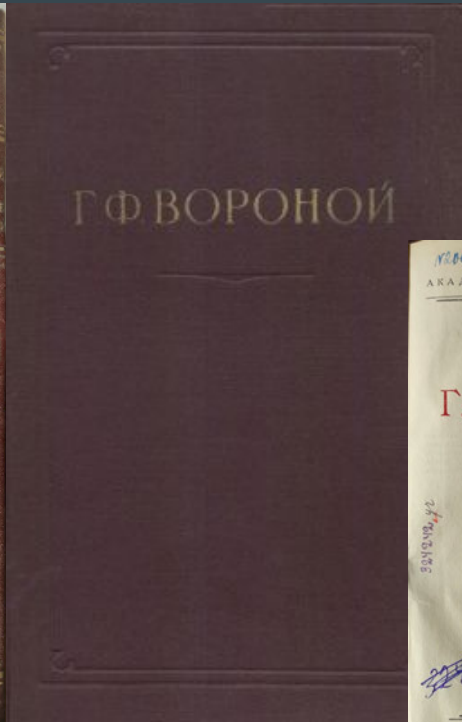
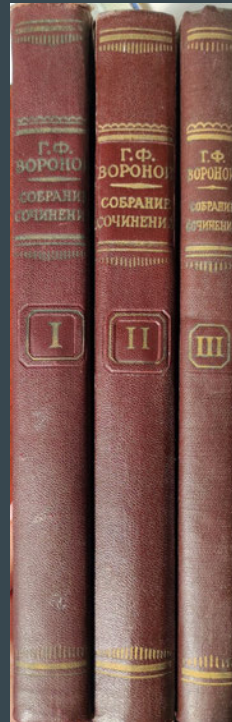
Если m -е Бернуллиево число $B_m = \frac{P_m}{\theta_m}$, гдѣ $\frac{P_m}{\theta_m}$ дробь не сократима, то:

$$(-1)^{m-1} (a^{2m} - 1) P_m \equiv 2m a^{2m-1} \theta_m \left[1^{2m-1} E \frac{a}{N} + 2^{2m-1} E \frac{2a}{N} + \dots \right. \\ \left. \dots + (N-1)^{2m-1} E \frac{(N-1)a}{N} \right], \pmod{N}.$$

*) По поводу послѣдняго замѣчанія, онъ прибавляетъ: „I have not succeeded however, in obtaining a general proof of this proposition, though, I have no doubt of its truth“. Въ этой же статьѣ профессоръ Adams общается мнѣнчатъ замѣтку о числахъ Бернулли въ appendix при 22-мъ томѣ Cambridge Observations. Ни въ Пулковской обсерваторіи, ни въ Академіи Наукъ этотъ томъ Cambridge Observations не былъ полученъ.

9

Повне видання праць Г.Ф. Вороного у трьох томах було опубліковано Інститутом математики УРСР у 1952-1953 роках.

Вороной Г.Ф. О числахъ Бернулли / Г.Ф. Вороной // Сообщения Харьковскаго Математическаго общества. Вторая серия. Том II. – Харьков, 1891. – С. 129–148

<http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/13096>

Кравчук Михайло Пилипович (1892-1942)

Моя любов - Україна і Математика. М.П. Кравчук

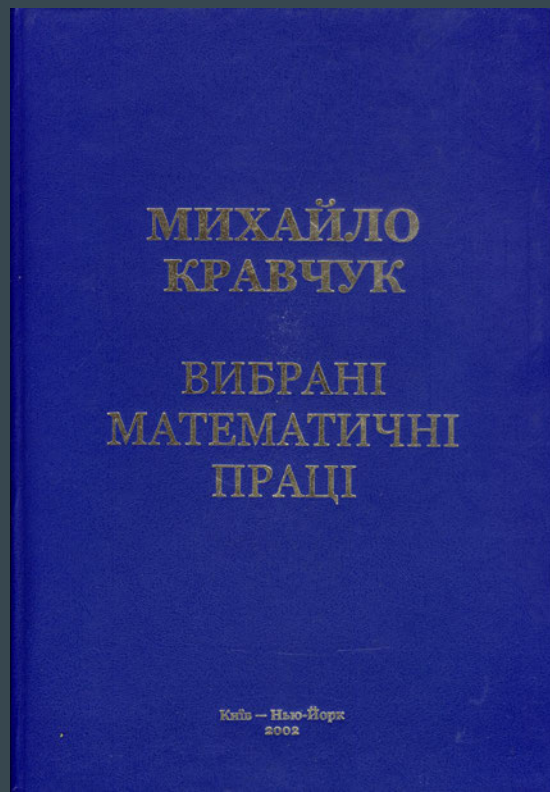
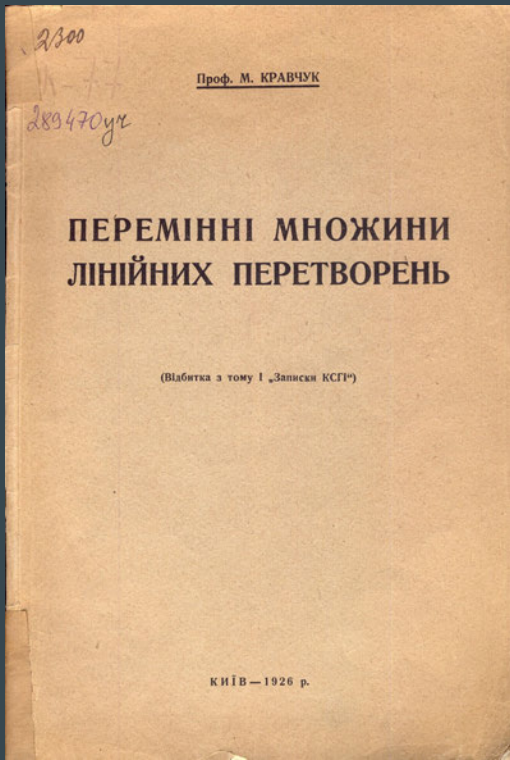

Наукові праці М. Кравчука стосуються різних галузей математики (вищої алгебри та математичного аналізу, теорії диференціальних та інтегральних рівнянь, теорії ймовірностей та математичної статистики і под.). Математика для нього була творчістю, натхненням і радістю. На його лекції ходили як на свято. Михайло Пилипович був членом управи Київського інституту народної освіти, деканом факультету професійної освіти, організатором першої в Україні математичної олімпіади школярів (1935). М. Кравчук вільно володів кількома мовами (французькою, німецькою, італійською, польською та ін.), підтримував наукові й особисті дружні зв'язки з відомими математиками світу. Михайло Пилипович був членом Наукового товариства ім. Т. Шевченка (Львів), німецького, французького, італійського математичних товариств (з 1925 р.).

М. Кравчук - автор понад 180 наукових праць, в тому числі 10 наукових монографій. Ці наукові праці увійшли до скарбниці світової науки. Тепер існують на сторінках наукових досліджень многочлени Кравчука, моменти Кравчука, осцилятори Кравчука. Його двотомна фундаментальна монографія "Застосування способу моментів до розв'язання лінійних диференціальних та інтегральних рівнянь" (1932-1936 рр.) стала основою для побудови першого у світі електронного комп'ютера американським вченим Дж. Атанасовим.

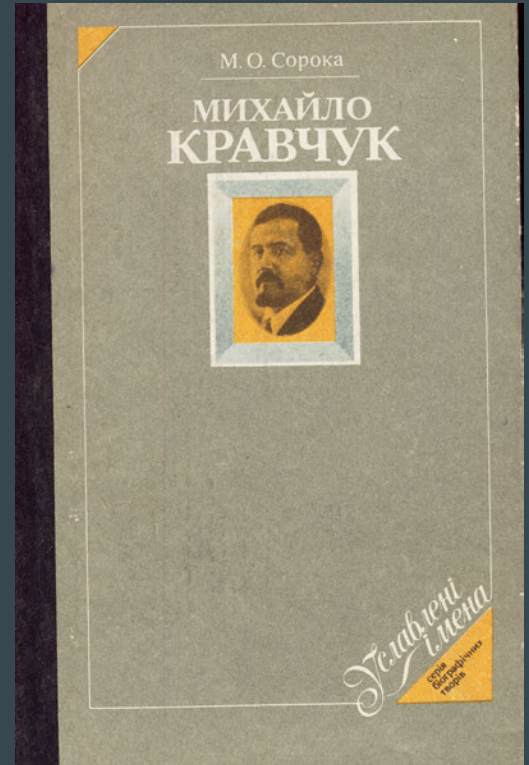
Рудяченко Олександр. Михайло Кравчук. Алгебраїст на золотокопальні

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3106689-mihajlo-kravcuk-algebraist-na-zolotokopalni.html>

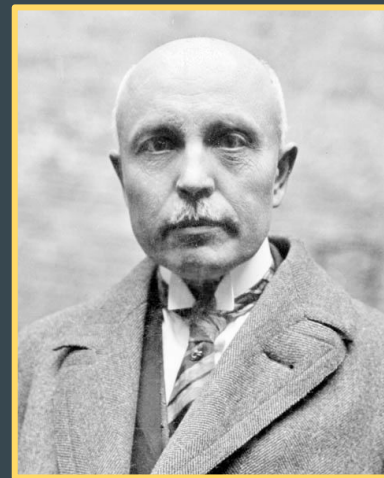
Кравчук М.П. Вибрані математичні праці (2002). Книга містить вибрані математичні праці видатного українського математика і педагога Михайла Пилиповича Кравчука (1892–1942).

У серії “Прославлені імена” у 1985 році вийшов біографічний роман М.О. Сороки про життєвий і науковий шлях всесвітньовідомого математика та його учнів.

Левицький Володимир Йосипович (1872-1956)

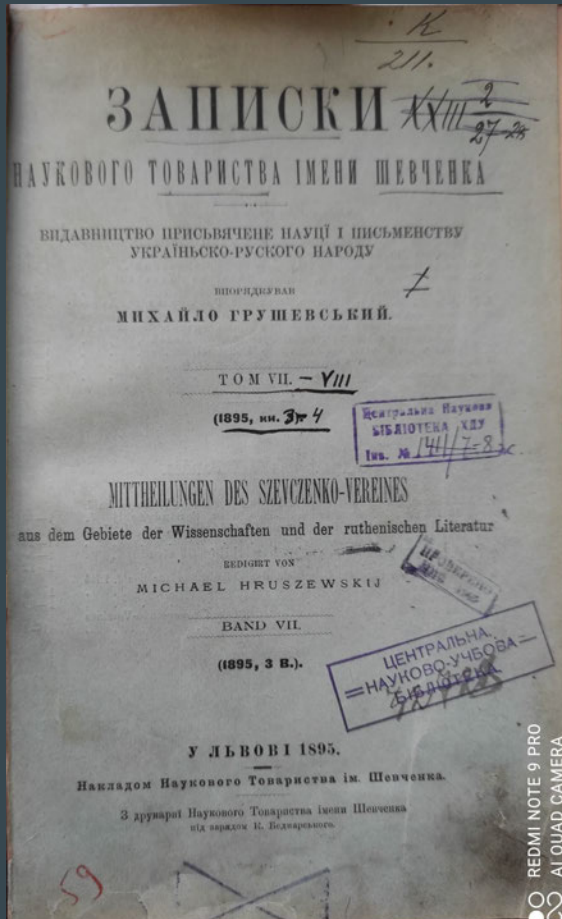
В.Й. Левицький першим написав справжню фахову статтю з математики українською мовою, був незмінним редактором першого українського наукового часопису з природничих наук, першим згуртував навколо себе математиків-українців для наукової роботи. Першу статтю з вищої математики «Про симетричні вираження функцій по модулю m » (1894) Володимир Левицький написав українською мовою. Великою заслугою вченого було те, що він зібрав і впорядкував матеріали з української математичної термінології, що була надрукована в 1903 р. Основною ділянкою наукової роботи професора В. Й. Левицького була теорія аналітичних функцій. Він займався також геометрією, алгеброю, диференціальними рівняннями та історією математики. Багато уваги приділяв теоретичній фізиці та астрономії. Володимир Йосипович Левицький написав майже 100 науково-популярних статей і перекладів.

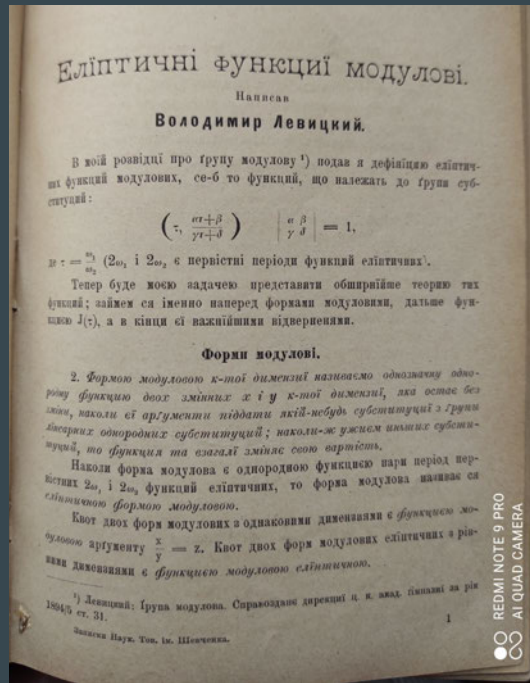
«Основоположник математичної культури нашого народу»
— так назвав Володимира Левицького академік Михайло Кравчук.

Аксіоми для нащадків: Українські імена у світовій науці. Зб. нарисів (1992)

http://himath.lp.edu.ua/history/Levytskyj_Volodymyr/Levytskyj-Aksiomy_dla_nashchadkiv.html

Свої праці він друкував українською, польською, німецькою, французькою, англійською та іспанською мовами. Майже вся наукова та громадська робота Левицького проходила в Науковому товаристві імені Тараса Шевченка. Був членом Польського астрономічного товариства, Французького, Німецького наукових товариств та гуртка математиків у Палермо.

REDMI NOTE 9 PRO
AI QUAD CAMERA

REDMI NOTE 9 PRO
AI QUAD CAMERA

Бабенко Костянтин Іванович (1919-1987)

Сфера наукових інтересів Костянтина Івановича – від абстрактних питань теорії функцій, функціонального аналізу, теорії диференціальних рівнянь з частинними похідними, наближених і чисельних методів до конкретних прикладних задач гідро- та газодинаміки. Досліджував стійкість методу матричної прогонки системи векторних рівнянь. Спільно з І. Гельфандом поширив визначення стійкості Неймана на випадок несумісних одновимірних граничних задач із двома боковими межами й вивів умови коректності граничної задачі газодинаміки. Один із засновників сучасної обчислювальної математики. Частина його праць була засекречена до 90-х рр.

Костянтин Іванович Бабенко вихованець Харківського університету.

...Немає науки, не пов'язаної з математикою: будь яка наука, якщо вона має бути ґрунтовно розроблена, потребує застосування вищої математики.

Л. Ейлер, швейцарський математик

К.И. Бабенко
ОСНОВЫ
ЧИСЛЕННОГО
АНАЛИЗА

735588

К.И. БАБЕНКО
Г.П. ВОСКРЕСЕНСКИЙ
А.Н. ЛЮБИМОВ
В.В. РУСАНОВ

ПРОСТРАНСТВЕННОЕ
ОБТЕКАНИЕ
ГЛАДКИХ ТЕЛ
ИДЕАЛЬНЫМ ГАЗОМ

1980 г. март—апрель т. 35, вып. 2(212)
УСПЕХИ МАТЕМАТИЧЕСКИХ НАУК

МАТЕМАТИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ В СССР И ЗА РУБЕЖОМ

КОНСТАНТИН ИВАНОВИЧ БАБЕНКО
(к шестидесятилетию со дня рождения)

Константин Иванович Бабенко родился 21 июля 1919 г. на Брянском руднике (Луганской (ныне Ворошиловградской) области в семье статистика местной больницы Ивана Павловича Бабенко.

В 1941 г. по окончании Харьковского университета Константин Иванович был направлен по военному призыву на учебу в ВВИА им. Н. Е. Жуковского, которую закончил в 1945 г. В 1944 г. К. И. Бабенко участвовал в боевых действиях на фронте в качестве авиационного инженера. По окончании ВВИА К. И. Бабенко был оставлен в адъюнктуре при кафедре «Проектирования самолетов». В 1948 г. он закончил адъюнктуру и защитил кандидатскую диссертацию на тему «Определение сил и моментов, действующих на колеблющиеся стреловидное в плане крыло в сверхзвуковом потоке газа». Эта работа была удостоена премии им. Н. Е. Жуковского за 1949 г.

В 1948—1951 гг. К. И. Бабенко преподавал высшую математику в ВВИА им. Н. Е. Жуковского. В 1951 г. он был переведен на работу в МИАН им. В. А. Стеклова, где начал работать под руководством и в тесном контакте с М. В. Келдышем. В 1952 г., работая в Математическом институте, К. И. Бабенко успешно защитил докторскую диссертацию на тему «К теории уравнений смешанного типа».

С 1953 г. и по сей день Константин Иванович работает в Институте прикладной математики им. М. В. Келдыша АН СССР, сначала в должности старшего научного сотрудника (1953—1956 гг.), а затем заведующего отделом. В 1957 г. К. И. Бабенко было присвоено звание профессора, а в 1976 г. он избран членом-корреспондентом АН СССР. К. И. Бабенко имеет ряд правительственных наград, а написанная под его руководством монография [16] в 1967 г. была удостоена Государственной премии СССР.

Успехи математических наук. - 1988. - Т. 43. - Вып. 2(260) Константин Иванович Бабенко (некролог)

Погорєлов Олексій Васильович (1919- 2002)

Праці О.В. Погорєлова відносяться до геометрії "у цілому", основам геометрії, теорії диференціальних рівнянь у частинних похідних, теорії стійкості пружних оболонок, криогенному електромашинобудуванню. Важливі результати отримані О.В. Погорєловим у теорії оболонок: розроблені оригінальні геометричні методи дослідження стійкості оболонок і встановлений ряд нових результатів про величину критичних навантажень, що підтверджені ретельно поставленими ним експериментами. Їм запропоновані також оригінальні рішення в області надпровідникового електромашинобудування. О.В. Погорєлов - автор підручників за всіма основними розділами геометрії для вищих навчальних закладів, що відрізняються оригінальністю викладу, математичною строгістю і дохідливістю. Багато й успішно займався він питаннями удосконалення шкільної математичної освіти. Ним створений підручник геометрії, що введений у масову школу після експериментальної перевірки в 1982 р. Підручник відрізняють практична спрямованість навчання геометрії, з одного боку, і орієнтація на розвиток логічного мислення, здібностей школярів відповідно до їхніх вікових особливостей і індивідуальних схильностей, з іншої, що цілком відповідає сучасним вимогам.

О.В. Погорєлов вихованець та почесний член Харківського університету

<http://210years.karazin.ua/page/doctors/index.html>

...Єдва ли можно сегодня назвать второго математика, который обогатил бы науку таким количеством сильных глубоких конкретных результатов в области геометрии...

О.Д. Александров, математик

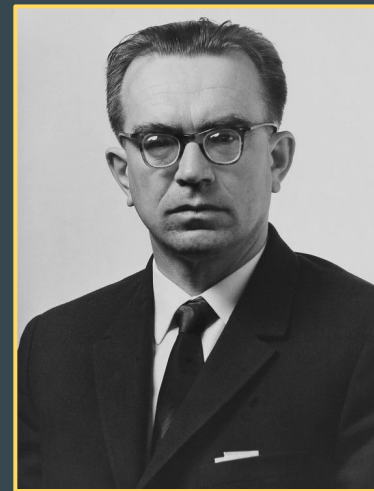
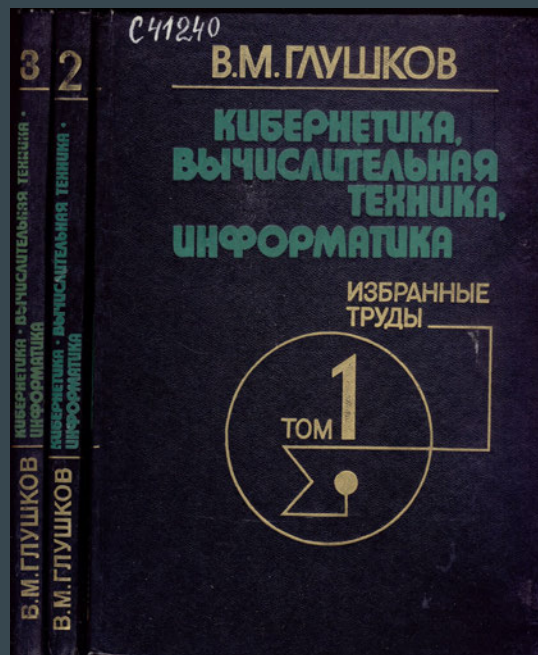
Дошку на честь О. В. Погорелова встановлено у 2009 році за адресою площа Свободи, 4 на фасаді Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

З біографією і роботами О.В. Погорелова усі мають можливість ознайомитися переглянувши віртуальну виставку за посиланням

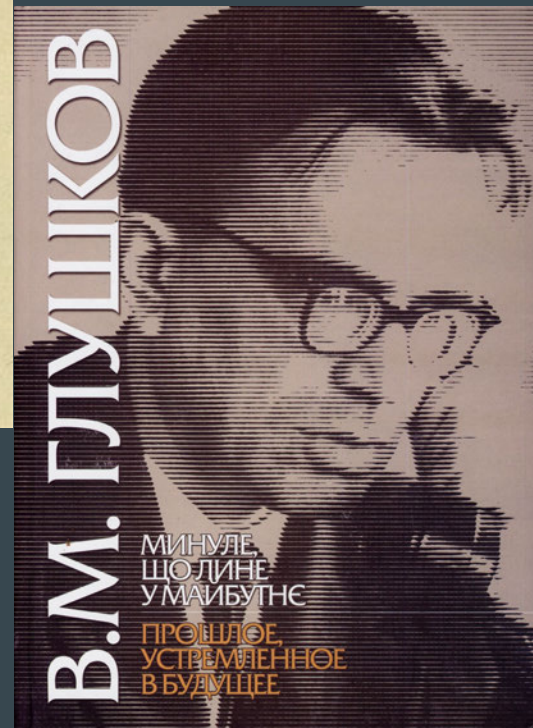
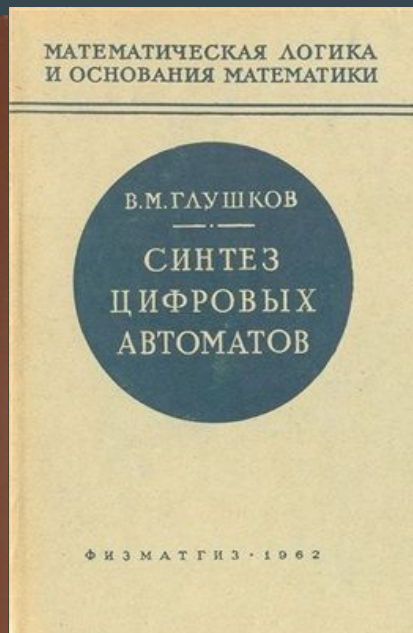
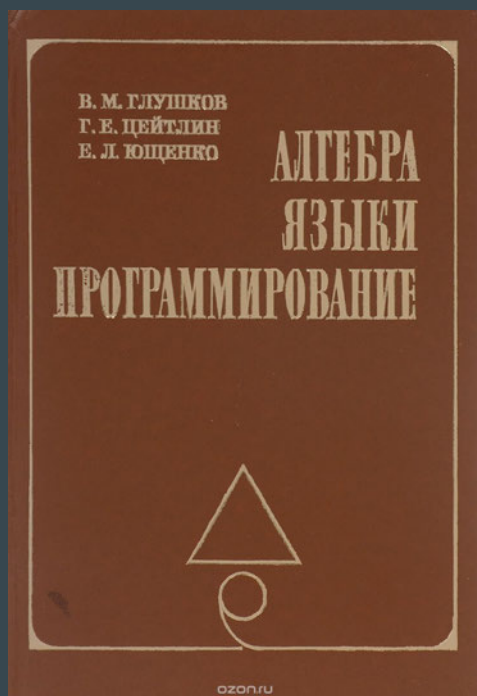
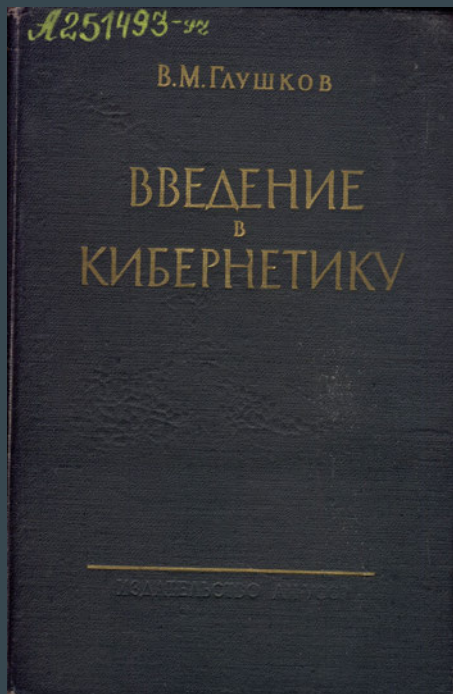
http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/exhibitions/pogorelov/pogorelov_a.pdf

Глушков Віктор Михайлович (1932-1982)

Наукова творчість В. М. Глушкова вражає своєю нестриманістю. Діапазон його захоплень був надзвичайно широкий: філософія, математика, фізика, література, ботаніка. Головним результатом наукової творчості українського математика Віктора Глушкова є введення поняття кібернетики як наукової дисципліни з комплексною методикою досліджень, визначення проблеми найефективнішої взаємодії людини з машиною та визначення шляхів її розв'язання. Запропоновані ним побудови «око-рука», «читаючий автомат», самоорганізуюча структура поклали початок новим прикладним технологіям, унікальним розробкам, пов'язаних зі створенням штучного інтелекту. Під безпосереднім керівництвом академіка Глушкова розроблені та впроваджені в практику унікальні автоматизовані системи управління, що на той час (1960-1980) не мали аналогів у світі.

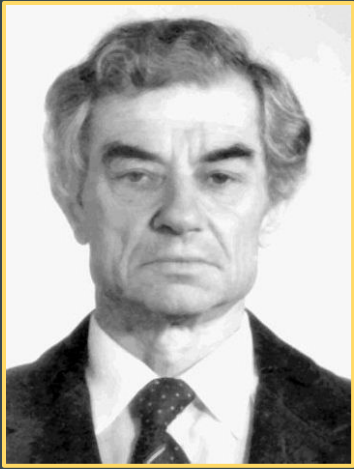

Глушков В.М. створив теорію цифрових автоматів і теорію автоматизованого проектування комп'ютерів. Він є автором фундаментальних праць з теоретичної та прикладної кібернетики, з питань застосування кібернетичних методів в економіці. Започаткував українську школу з проблем штучного інтелекту й розпізнавання образів. Важливі результати В. М. Глушков дістав у галузі застосувань обчислювальної техніки в керівництві виробничими процесами та економіці.

Віктор Михайлович Глушков - основоположник інформаційних технологій в Україні
http://ukrainiancomputing.org/GL_HALL2/Gl_hall2_u.html

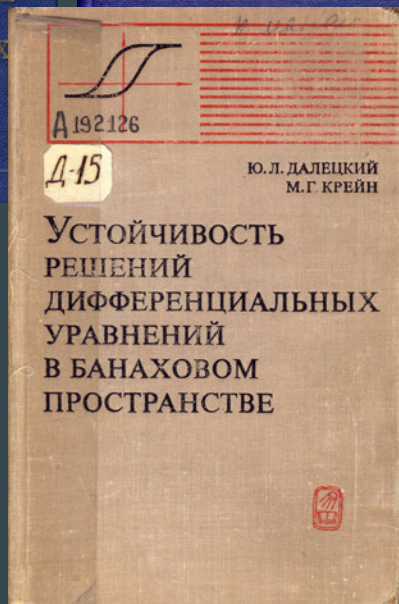
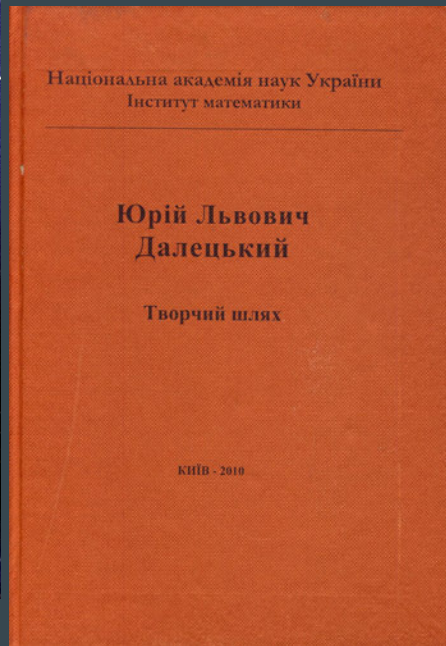
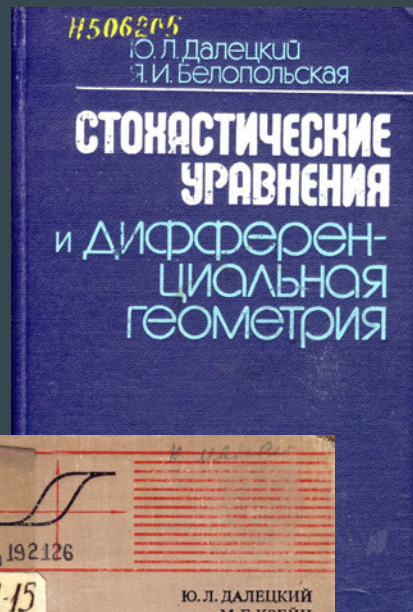
Далецький Юрій Львович (1926 – 1997)

Головним результатом наукової творчості українського математика Юрія Далєцького є узагальнення мультиплікативного подання еволюційного оператора лінійних диференціальних рівнянь, поширивши його на випадок нелінійних рівнянь, і застосування його до функціональних інтегралів у просторі хвильових траєкторій. Важливим внеском Ю. Л. Далєцького в розвиток теорії міри було також визначення квазіміри в нескінченному просторі. В 60-х роках Далєцький почав розвивати новий напрямок теорії стохастичних рівнянь на нескінченно мірних гладких різноманіттях. В 80-х й 90-х роках Ю. Л. Далєцький продовжував дослідження мір на нескінченно мірних різноманіттях. Ю. Л. Далєцьким виявлено взаємозв'язок між логарифмічною похідною гладкої міри і розширеним стохастичним інтегралом. Основні праці вченого присвячені дослідженню сучасних проблем математичного аналізу, теорії ймовірностей, теорії диференціальних рівнянь і математичної фізики. Ним написано біля 200 наукових праць, серед них значну частину складають ґрунтовні статті та монографії, які перекладено англійською мовою. До скарбниці світової літератури з математики і теоретичної фізики увійшла важлива формула Далєцького-Троттера про мультиплікативне представлення еволюційного інтеграла.

Юрій Львович Далєцький (до сімдесятиріччя від дня народження) / Ю.М. Березанський, В.С. Королюк, С.Г. Крейн, Ю.О. Митропольський, А.М. Самойленко, А.В. Скороход, І.В. Скрипник // Український математичний журнал. — 1997. — Т. 49, № 3. — С. 323–325

<http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/>

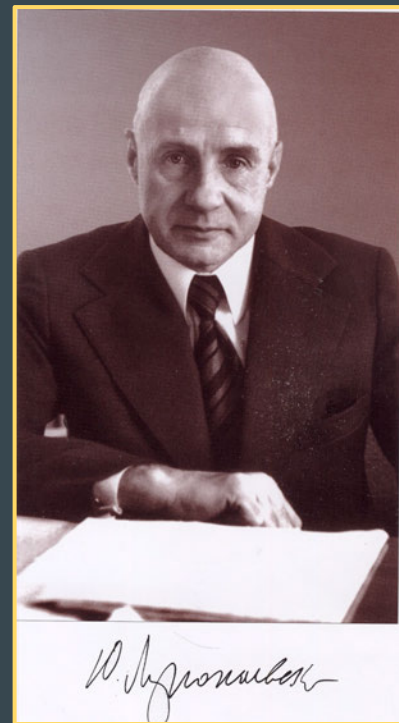

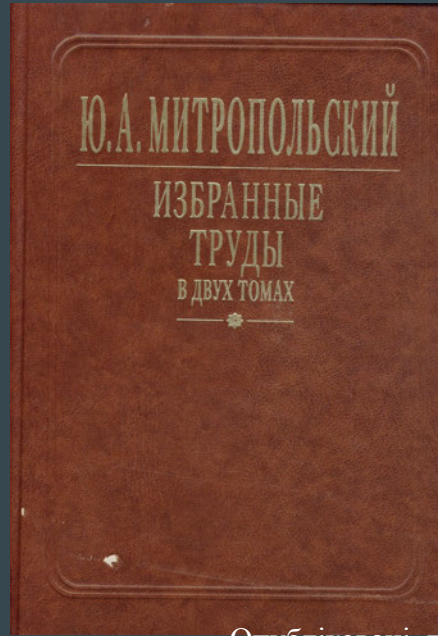
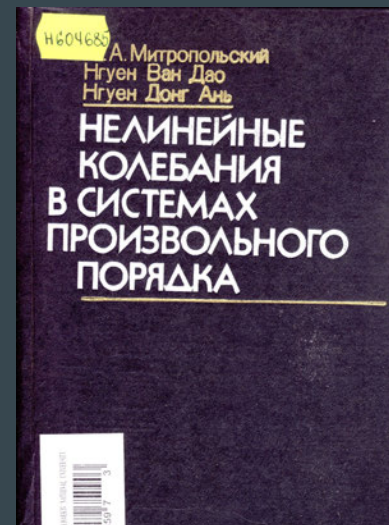
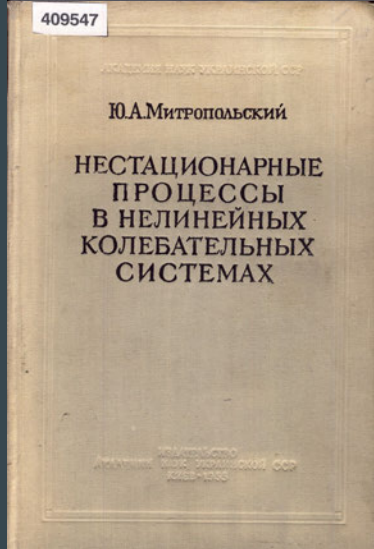
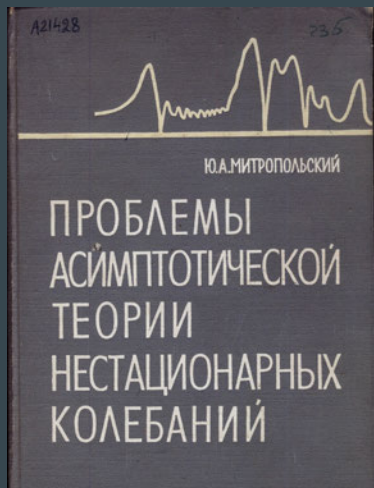
У збірнику “Юрій Львович Далецький. Творчий шлях” (2010) показані оглядові праці колег Юрія Львовича Далецького з описом його ідей, які вплинули на розвиток функціонального аналізу, теорії випадкових процесів, диференціальних рівнянь, диференціальної геометрії і алгебри у другій половині ХХ сторіччя. Його колеги і учні розповідають про подальший розвиток у власних дослідженнях тем, започаткованих Ю.Л. Далецьким.

Наводяться історичні подробиці і просто спогади колег про спілкування з цим видатним математиком. Перелік наукових праць Юрія Львовича Далецького, надрукований у збірнику, містить не лише його власні дослідження, а й посилання на рецензії книг інших авторів, що віддзеркалюють широту його наукових інтересів.

Митропольський Юрій Олексійович (1917-2008)

Неможливо охопити той величезний внесок у розвиток сучасної науки, що мають ідеї та результати досліджень, які проводив Юрій Олексійович. За роки своєї майже 60-річної творчої наукової діяльності Ю.О.Митропольський отримав фундаментальні наукові результати в галузі асимптотичних методів нелінійної механіки, якісного аналізу нелінійних систем диференціальних рівнянь при збуреннях, дослідженні коливних процесів у нелінійних системах. Він автор більш ніж 750 наукових праць, серед яких 53 монографії, виданих багатьма мовами світу; підготував 100 кандидатів та 25 докторів наук. Указом Президента України № 30/2007 від 18 січня 2007 року за особливий особистий вклад в зміцнення наукового потенціалу України, видатні досягнення в розвитку і організації фундаментальних досліджень в області математики, багаторічну плідну діяльність Юрію Олексійовичу Митропольському присвоєно звання Героя України з врученням ордена Держави. Головним результатом його наукової творчості є створення алгоритму побудови асимптотичного розкладання нелінійних диференціальних рівнянь, що описують нестационарні коливальні процеси, а також розробив метод вивчення одночастотних процесів у коливальних системах з багатьма степенями свободи. Ю.Митропольський досліджуючи системи нелінійних диференціальних рівнянь, що описують коливальні процеси у гіроскопічних та сильно нелінійних системах, розвинув теорію інтегральних многовидів і метод усереднення.

Книга “Ю.А. Митропольский. Избранные труды в двух томах” (2012) посвящена памяти видного ученого, механика і математика, академіка Юрія Олексійовича Митропольського. Вона містить його наукові статті, що становлять основний особистий внесок ученого в сучасну науку. Статті відбиралися за критерієм послідовних у часі отриманих ним нових наукових результатів і, отже, дозволяють простежити в розвитку фактично весь творчий науковий шлях Юрія Олексійовича Митропольського.

Опубліковані праці являють собою подальший розвиток Ю.О. Митропольським основоположних наукових результатів Пуанкаре, Ляпунова, Бендіксона, Біркгофа, Кривола та Боголюбова в галузі вивчення нелінійних процесів.

Мартынюк А.А. Юрий Алексеевич Митропольский /А.А. Мартынюк // Прикладная механика. - 2017. - Т.53. - №1. - С.3-8 <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/158737/01-Martynuk.pdf?sequence=1>

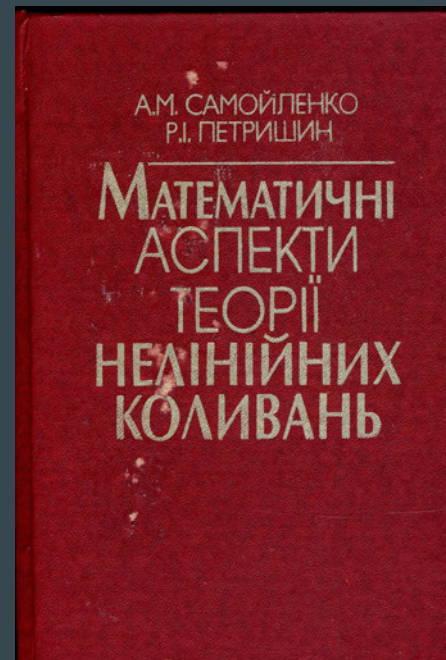
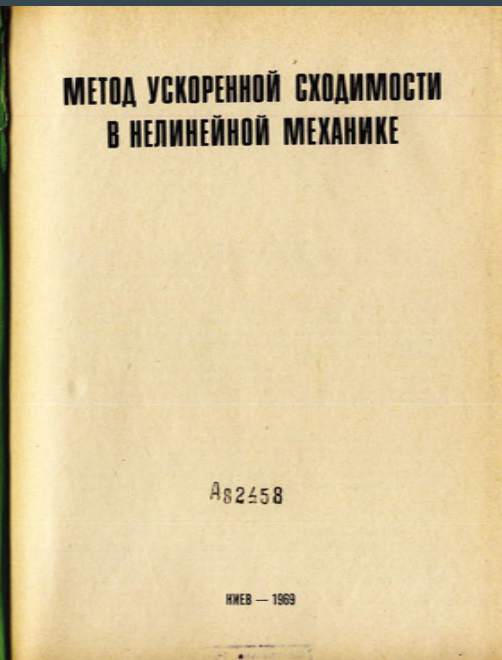
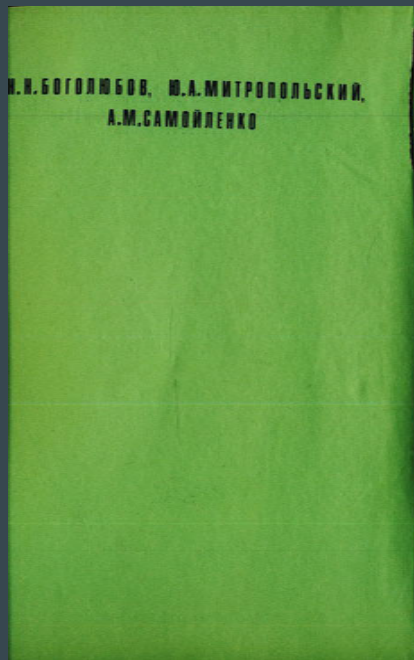
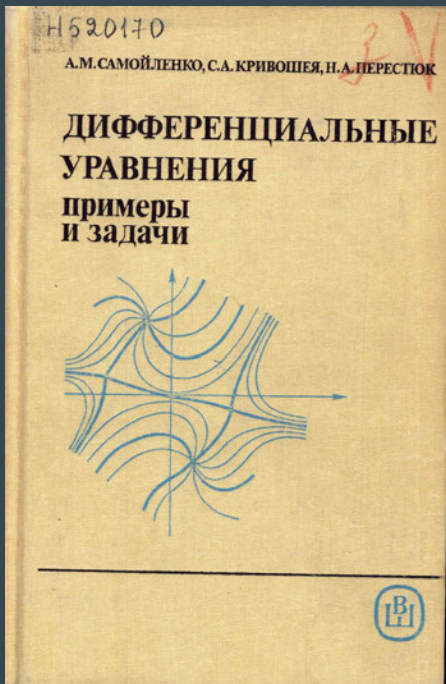
Самойленко Анатолій Михайлович (1938-2020)

А.М.Самойленко один із провідних фахівців з якісної теорії звичайних диференціальних рівнянь і теорії нелінійних коливань. Спираючись на класичні досягнення попередників, він провів оригінальні й глибокі дослідження і побудував теорію збурення інваріантних тороїдальних багатовидів динамічних систем, створив нові та розвинув відомі асимптотичні методи нелінійної механіки, розробив теорію багаточастотних коливань.

Його досягнення у створенні нових напрямів наукової творчості в математиці знайшли міжнародне визнання. У світовій математичній літературі з'явилися терміни “функція Гріна-Самойленка”, “чисельно-аналітичний метод Самойленка” та ін. А.М.Самойленко – автор близько 400 наукових праць, у тому числі 30 монографій і 15 навчальних посібників. Багато його праць перекладено іноземними мовами і видано за кордоном.

Персональний сайт <https://www.imath.kiev.ua/~sam/go/main.php>

Математика - неначе сила людського духу, покликана винагородити нас за недосконалість наших почуттів і за короткочасність нашого життя.

Ж. Фур'є, французький математик

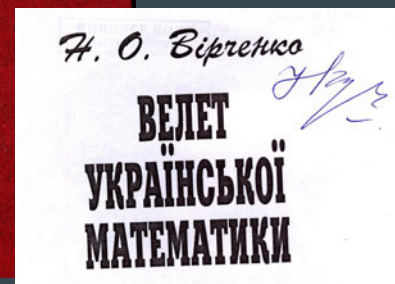
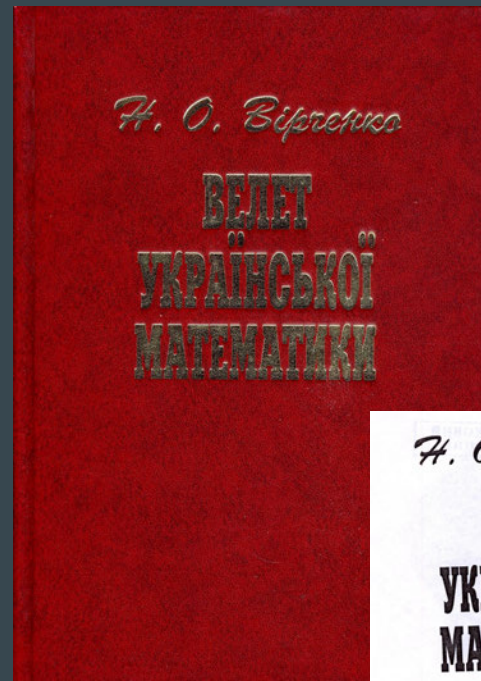
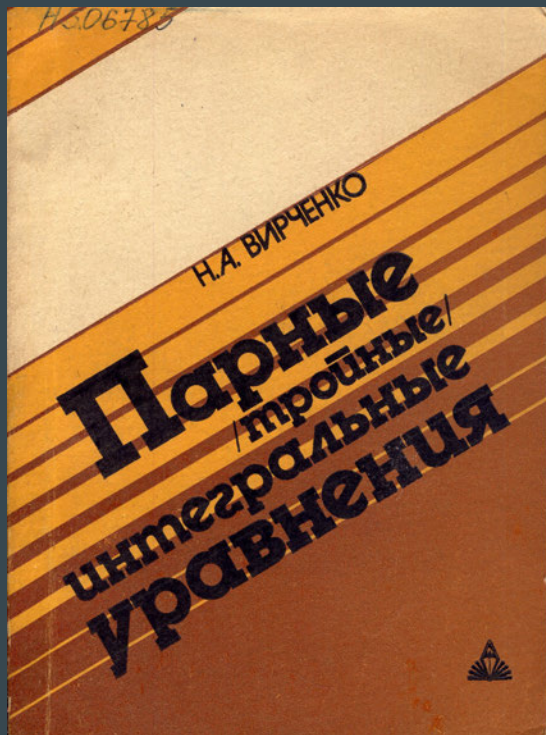
Вірченко Ніна Опанасівна (1930 р.)

Нині в науці, мистецтві, економіці настав час “робочих бджілок”, без участі яких неможлива розбудова незалежної України. Я і є ця робоча бджілка.

Н.О. Вірченко, журнал «Очима жінок»

Український науковець, математик, доктор фізико-математичних наук, професор, віцепрезидент Академії Вищої школи України. Ніна Вірченко – одна з небагатьох жінок у світі, яка, займаючись проблемами математичної фізики, дістала міжнародне визнання. У її доробку – понад 350 наукових і науково-методичних праць. Серед них понад 20 книг, деякі з них виходили й іноземними мовами (англійською, японською, російською). Окрему цінність становлять її праці правозахисного характеру «Про заборону української мови (XVII-XX ст.)» та «Дещо про українську математичну термінологію», книга спогадів «Зернини з доріг життя мого...». Вона член наукового Товариства ім. Тараса Шевченка, Американського, Австралійського, Бельгійського, Единбурзького, Лондонського і Всеукраїнського математичних товариств, Соросівський професор. Її ім'я внесено до двох видань книги «Хто є в світі» (міжнародний довідник), вона є героїнею першої з книг «Українки в історії». Про неї знято документальний фільм «Ужма (Україна — Жінка — Математика — Астрономія)». Н.О.Вірченко присвоєно почесні звання «Заслужений працівник освіти України» й титул «Українська мадонна», академічні нагороди ім. Ярослава Мудрого та медаль «Будівничий України».

Жінки-математики України - Ніна Опанасенко Вирченко
https://proektzhinky.ucoz.ua/index/nina_opanasivna_virchenko/0-4

Одним з великих результатів діяльності Н.О. Вирченко, повернення із забуття й увічнення пам'яті великого українського математика Михайла Кравчука – академіка Всеукраїнської академії наук, завідувача кафедри математики КПІ й низки київських інститутів. Вона видала книгу про М. Кравчука "Велет української математики" (2012).

У презентації було використано матеріал з монографії:
Матяш О. І., Тереп А. В. Математика у творчості. Творчість у математиці:
монографія /О. І. Матяш, А. В. Тереп. – Вінниця: 2018
[http://amnm.vspu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Matematika_u_tvorc
hosti_Tvorchist.pdf](http://amnm.vspu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/Matematika_u_tvorc
hosti_Tvorchist.pdf)

Виставку підготувала *Байрамова Каріна Іванівна*, зав. сектору культурно-просвітницької роботи Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна